

چگونه مادران با تقویت صفای باطن، نسل آینده را به روحیه عاشورا مجهز کنند؟

معماران نسل عاشورایی

در آستانه ماه محرم، سؤال بسیاری از مادران این است که چگونه ارزش های حسینی را در قلب کودکانمان ریشه دهیم؟ حجت الاسلام والمسلمین علیرضا پناهیان، اندیشمند حوزه دین و اخلاق، در یادداشتی به اهمیت صفای باطن به عنوان ستون تقوا و ایمان اشاره کرده است. این مفهوم، نه تنها در مقاومت در برابر ظلم و نابودی فرهنگ غربی، بلکه در تربیت نسلی آزاده و متعهد به عاشورا، نقش کلیدی دارد. مادران، با عنوان اولین مربیان معنوی خانواده، باید این صفای باطن را در روابط روزمره، مراسم محرم و آموزش هم دینی برای کاشت بذر صفای باطن در قلب کودکان و نقش مادران در این مسیر را بررسی می کنیم.

صفای باطن؛ راز بقای مقاومت و تربیت نسلی شهیدسالار

تقوا، تعبیر دیگری از صفای باطن است. کسی که صفای باطن داشته باشد، تقوا را رعایت می کند و تقوا، علامت داشتن صفای باطن است. تقوا هم علامت صفای باطن است، هم آورنده صفای باطن است. اگر دلتان نمی آید ظلم کنید، یعنی با تقوا هستید. اگر دلتان نمی آید نسبت به مظلوم بی تفاوت باشید، یعنی با تقوا هستید. ایمان، حکایت دیگری از همین صفای باطن است. جنایت هایی که آدم های قسی القلب از کنارش راحت رد می شوند، آدم های رقیق القلب و باصفایی مثل شهید سید حسن نصر... نمی توانند بی تفاوت از کنارش رد شوند و ایستادگی می کنند. او می توانست کنار بکشد و بگوید که به ما ربطی ندارد، به ما که حمله نکرده اند ولی صفای باطنش اجازه نداد. شهدا را دیده اید که چه حدی از صفای باطن در وجودشان موج می زند سردار سلیمانی صفای باطنی داشت. ما دنبال این صفای باطن هستیم. باید صفای باطن، مهم ترین عامل تعیین کننده در حیات بشر قرار بگیرد، نه چیز دیگری. ما الان در دوران آخرالزمان به سر می بریم و باید صفای باطن خودمان را افزایش دهیم؛ چون می خواهیم به محضر حضرت ولی عصر^(عج) برسیم و این خیلی مهم است.

روحه و زیارت عاشورا؛ تربیتگاه اخلاق حسینی برای کودکان

در این زمان برای اینکه بخواهیم وجه الله الأعظم را زیارت کنیم و لیاقت پیدا کنیم از محضرشان بهره ببریم، نیاز داریم صفای باطن پیدا کنیم. خداوند راه انفاق را باز داشته است تا هر کس خودش را نشان دهد. شما وقتی شروع می کنید به کمک کردن، صفای باطنتان افزایش پیدا می کند. وقایع آخرالزمان می خواهند صفای باطن ما را افزایش دهند تا به خدمت حضرت که می رسیم لایقش باشیم، حضرت را درک کنیم و به حضرت شک نکنیم. رنج های شخصی مان هم همین طور است، می خواهند صفای باطن ما را افزایش دهند. اگر ما رنج ها را با آدایش پشت سر بگذاریم، رنج هایی که برای ما پیش می آید همه می خواهند در مارقت قلب ایجاد کنند. روضه، یکی دیگر از عوامل بالا بردن صفای باطن است. گریه کردن در غم ها و رنج های اهل بیت^(ع)، یک جلوه از صفای باطن است. عالی ترین روش برای افزایش صفای باطن روضه است. یکی از بهترین اذکار برای افزایش صفای باطن، زیارت عاشورا است. در زیارت عاشورا العن و نفرین نسبت به دشمنان و قاتلان امام حسین^(ع) وجود دارد. این تبری، صفای باطن انسان را افزایش می دهد.

با صفای باطن زندگی کنیم

صفای باطن را در خانواده بیاورید. زن و شوهر از هم حساب نکنند، با صفا زندگی کنید. اگر در عالم رفاقت، صفای باطن بیاید، چه می شود؟ صفای باطن در زندگی اداری، نقصان و کم کاری ها را جبران می کند. اگر در محیط هایی مثل مدرسه صفای باطن ایجاد شود و دانش آموزان با صفای باطن با معلم زندگی کنند، معلم به دانش آموز می گوید هر موقع بلد بودی بیامتحان بده. بعد هم برگه ات را خودت تصحیح کن و نمره بده. این کار باعث تقویت صفای باطن می شود و آثار عجیبی خواهد داشت که البته خیلی با آن فاصله داریم. مادر در ارتباط با کودکان صفای باطن دارد. خدا این را در وجود مادر گذاشته و برای خدا هم خیلی ارزشمند است. این مادر هر بار که بچه اش را شیر می دهد، مثل روز اولی که به دنیا آمده از گناه پاک می شود.

پیاده روی اربعین؛ مدرسه عاشورایی برای کودکان جامعه

در اربعین، یک زندگی مبتنی بر صفای باطن را می بینید. پذیرایی موکب ها را دیده اید؟ زندگی مبتنی بر صفای باطن یعنی هر چقدر میل داری، خواهش می کنم بیا و غذا میل کن! اصلا صفای دیگری دارد. این ها همان چیزهایی است که آن را ایمان و تقوای ما میم. حاکمیت... یعنی چی؟ یعنی اینکه... تبارک و تعالی، این را از ما می خواهد که خودش صفادهنده دل ها باشد و صفای باطن، تنظیم کننده امور باشد. خودش وجه مشترک انگیزه دل های آدم های مختلف باشد. همه به خاطر او و به عشق او، روابط خود را تنظیم کنند.

قهرمانی اوست، نه بر جزئیات دردناک جنگ. مادر باره نحوه شهادتش در کربلا سخن نمی گوئیم، بلکه از لحظه هایی صحبت می کنیم که ایثار و تعهد او به حق و امامش مشهود بود. برای مثال، داستان را از دوران جنگ جمل شروع می کنیم.

حضرت قاسم شجاعت و دلاوری را از جد بزرگوار خود حضرت امیرالمؤمنین^(ع) به ارث برده بود و فرزند امام حسن مجتبی^(ع)، مرد روزهای سخت تاریخ، بود و حضرت قاسم هم دنباله روی همین حرکت قهرمانانه است. دفاع از امام به هر قیمتی. در واقع به کودک پیامی کلیدی می دهیم که قد و سن مهم نیست؛ بلکه این تعهد و شجاعت است که انسان را قهرمان می کند.

این روایت، ذهن کودک را با تصویری زنده از حماسه پر می کند، نه با تصاویر خشونت آمیز. فرزند شما از قاسم^(ع) یاد می گیرد که وظیفه انسان در برابر حق، تسلیم نشدن است؛ حتی اگر تمام ابزارهای جسمی یک جنگجو را نداشته باشد. این شیوه، فضیلت دفاع از حق و روحیه قهرمانی را در کودک تثبیت می کند، بدون اینکه از جزئیات دردناک شهادتش احساس ترس یا اضطراب کند.

با تجربه ای که از ارتباط کودکان با این مجموعه دارید، چه توصیه ای به مادران برای استفاده از این کتاب ها دارید؟ مثلاً چگونه می توانیم پیام «شهادت پاداش فضیلت هاست» را در زندگی روزمره کودکان جاری کنیم؟

پیشنهاد من این است که مادران هنگام روایت عاشورا، روی حرکات حماسی و فضایل انسانی تمرکز کنند. این شیوه باعث می شود کودک از داستان الهام بگیرد، نه اینکه از آن بترسد.

در این کتاب ها، شهادت را نه به عنوان یک مرگ یا آسیب، بلکه به عنوان پاداش فضیلت ها روایت کردیم. این یکی از مهم ترین پیام های این مجموعه است. وقتی از یک قهرمان کربلا حرف می زنیم، ابتدا تمام اتفاقاتی را که به رفتار قهرمانانه اش منجر شده است تعریف می کنیم؛ معذرت خواهی، تلاش های طولانی مدت، مقاومت در برابر ظلم و اقدامات شجاعانه. سپس به کودک می گوئیم: این شهادت، جایزه تمام عمر تلاش این آدم است. جایزه اش این است که در کنار امام حسین^(ع) در بهترین جای بهشت باشد. این رویکرد به کودکان کمک می کند شهادت را نه به عنوان یک پایان تلخ، بلکه به عنوان هدفی بزرگ در زندگی خود تصور کنند. آن ها می فهمند که اگر تمام عمرشان را صرف تلاش برای حق و عدالت کنند، جایزه شان حضور در کنار امام حسین^(ع) و بهترین مخلوقات خدا خواهد بود. این چشم انداز، انگیزه ای عمیق برای رشد اخلاقی و معنوی کودکان است.